

ကျန်းမာရေးသုတေသန

ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ငှက်ဖျားရောဂါ၊ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျော့ရောဂါ၊ သွေးအားနည်းရောဂါ၊ အိုင်အိုဒင်းချို့တဲ့ရောဂါ၊ မြွေကိုက်ရောဂါ၊ အသည်းရောင် အသားဝါရောဂါနှင့် အူတွင်း ကပ်ပါးရောဂါ စသည့် ရောဂါများအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ကျယ်ပြန့်စွာ သုတေသနပြုဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းသုတေသန တွေ့ရှိချက်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးပြသနာများနှင့် စပ်လျဉ်းသော ရောဂါရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ကုသခြင်း၊ ကာကွယ်နှိမ်နင်းခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပြုစေခဲ့ပါသည်။

လက်ရှိသုတေသနလုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် တိုင်းရင်းဆေးများနှင့် ပတ်သက်သော သုတေသနပြုလုပ်နိုင်ရန် ဆေးသုတေသန ဦးစီးဌာန(၂)ခုကို အထက်မြန်မာပြည် (ပြင်ဦးလွင်)နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း(ပျဉ်းမနား) တို့တွင် ထပ်မံတိုးချဲ့ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်မှုကြောင့် တိုင်းရင်းဆေးများနှင့်ပတ်သက်သော သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ပိုမို ဦးစားပေး လုပ်ကိုင်လာနိုင်ပါသည်။ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန (အထက်မြန်မာပြည်)တွင် ပရဆေး မျိုးထိန်း ဥယျာဉ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ပြီး ပရဆေးပင် မျိုးစိတ်ပေါင်း (၃၀၀)ကျော်ကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းမှ ရှာဖွေပြီး စုဆောင်းထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ပရဆေးပင် စုစုပေါင်း ၉၀၀၀ကျော်ကို စိုက်ပျိုး စုဆောင်းထားနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန အနေဖြင့် ၎င်းပရဆေးပင်များကိုအသုံးပြု၍ ငှက်ဖျားရောဂါ၊ ဆီးချိုရောဂါ၊ သွေးတိုးရောဂါနှင့် ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျော့ရောဂါများအား ကုသရာတွင် အကျိုးသက်ရောက်ပုံတို့ကို တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန၊ မန္တလေး ဆေးတက္ကသိုလ် ဆေးဝါးဗေဒဌာနနှင့် မန္တလေးဆေးဝါးတက္ကသိုလ်တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ လေ့လာ စမ်းသပ်မှုများပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

၎င်းသုတေသနများအနက် ထင်ရှားသော ဆေးသုတေသနတစ်ရပ်မှာ ကယားပြည်နယ်တွင် ရရှိနိုင်သည့် ဒေသအခေါ် ပန်ခါး (Species of Swertia) မျိုးစိတ်သုံးမျိုး၏ ဓာတု ပါဝင်မှုနှင့် ငှက်ဖျားရောဂါ ကုသရာတွင် အသုံးပြုနိုင်မှု အခြေအနေကို လေ့လာခြင်း သုတေသန ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျန်းမာရေးစနစ် သုတေသနတစ်ရပ်ဖြစ်သော အထွေထွေရောဂါကု ဆရာဝန်များအား တီဘီရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် စွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာ သုတေသန၊ Artemisini အခြေခံဒြပ်ပေါင်းများ၏ Falciprum ငှက်ဖျားရောဂါနှင့် သွေးလွန်တုပ်ကွေး ရောဂါများကုသရာတွင် အကျိုးအာနိသင်ရှိမှု အရည်အသွေးကို လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ သုတေသနများ ကိုလည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ ဆေးသိပ္ပံပညာ ဦးစီးဌာန၊ တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာနတို့မှလည်းမိမိတို့၏ အဓိကဌာနဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအပြင် မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော သုတေသန လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းဦးစီးဌာနအနေဖြင့် စဉ်ဆက် မပြတ် ကြီးကြပ်ဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ သုတေသန နှင့် ကျန်းမာရေး စနစ်သုတေသန လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

ကျန်းမာရေးစနစ်သုတေသနကွင်းဆင်း ဆောင်ရွက်နေစဉ်

ကျန်းမာရေးစနစ်သုတေသနကို ကျန်းမာရေးစနစ်၏ စွမ်းဆောင်မှုအရည်အသွေး တိုးတက်လာစေရေး လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြု လျက်ရှိပြီး မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကွင်းဆင်းသုတေသနကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအချက်အလက်များရရှိနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ကျန်းမာရေးစနစ်သုတေသန နည်းပညာဆိုင်ရာလေ့ကျင့်သင်တန်းများကိုလည်း ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များရှိ ဆေးတက္ကသိုလ်များတွင်ကျင်းပ၍ ဘွဲ့လွန်ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအား သင်ကြား ပို့ချပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နည်းအတူ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများရှိ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကိုလည်း သင်ကြား ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကျန်းမာရေးစနစ်၏ အခြေခံသဘောတရား၊ ရည်မှန်းချက်များ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း မြို့နယ်အဆင့် ကျန်းမာရေးကော်မတီများအား အသိပေးတင်ပြခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်၍ မြန်မာနိုင်ငံ လူမှုရေးအညွှန်းကိန်းများပြုစုခြင်း စစ်တမ်း (Multiple Indicator Cluster Survey)ကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် (၄) ကြိမ် တိုင်တိုင် ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ ၎င်းစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းကြောင့် အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်းနှင့် အမျိုးသား စီမံကိန်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ် (National Program of Action) လုပ်ငန်းများ ပေါက်မြောက်အောင်မြင်မှုကို ကြီးကြပ်ဆန်းစစ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့တို့ပူးပေါင်းပြီး ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့စစ်တမ်း (World Health Survey)ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန သုတေသနယူနစ်မှလည်း တိုင်းရင်းဆေးများ၏ အန္တရာယ်ကင်းမှု အခြေအနေနှင့် အကျိုးအာနိသင်များကို စမ်းသပ်သည့်သုတေသနများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်၍ အဓိကရောဂါများဖြစ်သော ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျော့ရောဂါ၊ ဝမ်းကိုက်ရောဂါ၊ ငှက်ဖျား၊ တီဘီ၊ သွေးတိုး၊ ဆီးချိုရောဂါများအတွက် မြန်မာတိုင်းရင်း ဆေးများ အသုံးဝင်ပုံကို သုတေသနများ ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။

ယခုအခါ ကျန်းမာရေးစီမံချက်များ စီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ အရေးတကြီး လိုအပ်လျက်ရှိရာ သုတေသန ပညာရှင်များ အနေဖြင့် ကျန်းမာရေးစနစ် သုတေသနကို စတင် အသုံးပြုလာကြပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျန်းမာရေးစနစ် သုတေသန ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ ကျန်းမာရေးစနစ် သုတေသန လုပ်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ နည်းပညာနှင့် စွမ်းရည် မြင့်မားလာရေး သင်တန်းများ၊ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများ ကျင်းပခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲသူများအား ကျန်းမာရေးစနစ်သုတေသနမှရရှိသော သတင်း အချက်အလက်များကို စီမံချက်များစီမံခန့်ခွဲရာတွင် အသုံးပြုလာစေရေး တွန်းအားပေးခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ကျန်းမာရေးစနစ် သုတေသန ပိုမိုဆောင်ရွက်လာစေရေး အတွက် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်းကောင်း၊ နှီးနှောဖလှယ်သော ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်လည်းကောင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန(အောက်မြန်မာပြည်)၊ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးဆိုင်ရာ သုတေသနဌာနခွဲတွင် ကြက်ငှက်တုပ်ကွေးရောဂါနှင့် ပတ်သက်၍ ဓါတ်ခွဲခန်းတွင် ရောဂါရှာဖွေစစ်ဆေးနေစဉ်